

збудження і гальмування); по-третє, педагогічні особливості гендерної диференціації на рівні принципів гуманізації та індивідуалізації процесу навчання й виховання, засобів та методів виховання [8, с. 47].

У цілому зазначимо, що запровадження гендерних підходів у науково-практичний дискурс сучасної науки, зокрема педагогіки, а також освітню практику дошкільного виховання має суперечливий характер і демонструє широкий діапазон підходів. Вітчизняні педагоги, здебільшого, визнають актуальність гендерної концепції, погоджуються з тим, що соціально-культурні відмінності між жінками та чоловіками не мають біологічного походження, не є об'єктивними, усталеними, а лише набутими, приписаними індивідууму суспільством. Дослідники розуміють гендерні проблеми як проблеми владних стосунків у будь-якій галузі життєдіяльності сучасної людини, що потребують наукового аналізу і розробки.

Зазначене вище актуалізує необхідність подальших наукових досліджень порушеної проблематики, зокрема в аспекті розробки шляхів упровадження ідей гендерної рівності в освітній процес закладів освіти, його спрямування на виховання особистості егалітарного типу починаючи з раннього дошкільного віку.

Джерела

1. Краснопольська Т.М. Основні теоретичні конструкти гендера / Т.М. Краснопольська // Актуальні проблеми політики: зб. наук. пр. Одеса: Південноукраїнський центр гендерних проблем, 2012. – Вип. 44. – С.236-244.
2. Кобзева О. Ключові концепти гендерної теорії та гендерні відносини як соціально-філософська проблема // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філософія, 2013. – Вип. 12. – С. 331-341.
3. Гендерні аспекти державної служби: монографія / М. Пірен, Н. Грицьк, Т. Василевська, О. Іваницька; за заг. ред. Б. Кравченка. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – С. 7-11.
4. Листопад О. Педагогічні умови гендерного виховання старших дошкільників в закладах дошкільної освіти / О.Листопад // Науковий вісник МНУ імені В.О.Сухомлинського. Педагогічні науки. – 2019. – № 1 (64). – С.145-151.
5. Юрченко З. Соціально-психологічні детермінанти насилля щодо особистості у сім'ї // Психологія особистості. – 2010. – № 1. – С. 94-102.
6. Кравець В. Гендерна педагогіка: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. Кравець. – Тернопіль: Джура, 2003. – 416 с.
7. Петрученя Г. Г. Тенденції розвитку гендерних досліджень у педагогіці України на початку XXI століття / Г. Петрученя // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2013. – Вип. 2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2013_2_14
8. Махрович І. Гендерне виховання дітей дошкільного віку засобами фізичної культури / І.Махрович // День студентської науки: зб. матеріалів щоріч. студент. наук. конф. – Львів, 2017. – С. 46-48.

Мкртічян Оксана Альбертівна

Кандидат педагогічних наук, доцент

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

ДО ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Стаття присвячена питанням організації підготовки майбутніх вихователів в умовах ЗВО на сучасному етапі. Висвітлено комплекс умов та тенденції щодо всебічної підготовки здобувачів освіти. Зазначено провідну роль розвитку особистості студента як майбутнього працівника, громадянина незалежної держави. Ключові слова: професійна підготовка, майбутні вихователі, вища освіта, виховання, діти дошкільного віку.

Сучасна система суспільного дошкільного виховання в Україні зазнає серйозні зміни. З'являються нові типи дошкільних установ, а головне, відбувається перегляд концепції та підходів до виховання дошкільнят, що, в свою чергу, обумовлюється на змістом даного процесу, формами його організації, створенням програм виховання та навчання дітей, інноваційності методів і технологій, взаємин сім'ї та дитячого саду. Тому, підготовка кадрів для сучасної системи дошкільного виховання повинна виглядати інакше, ніж в минулому столітті: випускник ЗВО повинен бути готовий до роботи в умовах конкурентності на ринку праці, міцно зайняти свою позицію в сучасних умовах праці та самореалізуватися в професії, володіючи високим рівнем професіоналізму, мобільності та ініціативності.

Сучасний вихователь ЗДО – це особистість, здатна творчо мислити, приймати самостійні, нестандартні рішення, прогнозувати успіх своєї діяльності, брати на себе відповідальність за результат, активно використовувати наукові методи роботи та проявляти соціальну активність. Звідси і потреба зростання якості підготовки педагога. Сучасними дослідниками визнається, що потрібен вихователь, який не просто володіє науковими знаннями, загальною культурою та фундаментальною підготовкою, а вільно володіє системним підходом, мислячий незалежно й творчо.

Сучасні дослідження, що розкривають окремі аспекти підготовки фахівців дошкільного профілю, висвітлено в роботах Г. Беленької, А. Харківської, Н. Лисенко, З. Плохій, Н. Грама та інших.

Підготовка в педагогічних ЗВО майбутніх вихователів до професійної діяльності набула свого розвитку наприкінці ХХ ст. та спрямована на фізичний, психічний і соціальний розвиток дітей дошкільного віку. Так, Н. Колосова розкриває зміст готовності майбутніх вихователів до професійної діяльності як фахову компетентність з питань надання педагогічної підтримки дітям дошкільного віку [2]

Процес підготовки педагогічних кадрів вимагає створення єдиного освітнього простору, а також всебічної підготовки студентів на основі соціального замовлення і передбачає наявність комплексу умов:

- єдність цілей, завдань, змісту навчання педагогічних кадрів;
- взаємозв'язок загальноосвітньої, психолого-педагогічної та науково-методичної підготовки вихователів з підвищенням їх загальної культури;
- єдність професійної педагогічної освіти та подальшої самоосвіти;
- науковість організації підготовки;
- взаємодія всіх установ і організацій, що здійснюють перепідготовку та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Особливе місце в підготовці вихователів ЗДО займає формування у них науково-педагогічної свідомості. В сучасних умовах фахівець цієї сфери повинен поєднувати функції вихователя-вченого. Завдяки цьому він легше орієнтується в освітній ситуації, в своїй повсякденній діяльності, сам розробляє ідеї та методи освіти.

Слід також зазначити, що однією з провідних сучасних тенденцій удосконалення підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти є інтеграція наукового знання з практикою, зокрема проблема підготовки студентів до практичної роботи, орієнтованої на придбання необхідних умінь і навичок, формування стійкої мотивації до роботи з дітьми дошкільного віку. Це означає застосування на практиці теоретичних знань, отриманих при вивченні дисциплін загальнокультурного, психолого-педагогічного, предметного блоків дисциплін, осмислення їх значимості для успішної професійної діяльності. У процесі професійного становлення фахівців можливе вивчення теоретичних курсів та апробування їх на практиці, осмислення її результатів; можливості отримання в процесі практики спеціалізації як основи для успішної адаптації в мінливих соціальних умовах [1].

Здобувач освіти за час навчання проходить певні види практики, що дозволяє йому опанувати вміннями в різних видах діяльності, в які включається майбутній вихователь (комунікативна, організаторська, проєктувальних, дослідницька), а також опанує такими ролями, як спостерігач, організатор дозвілля, помічник вихователя, дослідник. Так, в сучасних умовах фахівець дошкільної освіти орієнтується в освітній ситуації, розробляє ідеї та методи освіти.

Завдання, що виконуються студентами в різних видах практики, вимагають об'єднання знань різних навчальних курсів, включення студента в проблемну педагогічну ситуацію, що вимагає самостійного аналізу й пошуку способів вирішення проблеми, проєктування діяльності, діагностики ситуації виховання та розвитку дітей (діагностичні методики), ознайомлення з дидактичним забезпеченням ЗДО, формування рефлексивних умінь і навичок (аналіз власної діяльності).

Однією з тенденцій розвитку вищої педагогічної школи в сучасних умовах можна назвати орієнтацію на випуск конкурентоспроможних фахівців з високою професійною та загальнонауковою підготовкою. Результативність цієї роботи багато в чому залежить від рівня організації допрофесійної педагогічної освіти, яке в умовах переходу ЗВО на багаторівневу підготовку фахівців стає необхідною умовою безперервної педагогічної освіти.

Доцільно зазначити, що розмаїття дитячих освітніх установ передбачає підвищення кваліфікації вихователів, але ж не вирішує проблеми впровадження в педагогічний процес нових освітніх технологій, зокрема, технологій, заснованих на використанні сучасної комп'ютерної та мультимедійної техніки.

Так, стратегією розвитку процесу підготовки вихователів ЗДО є також комп'ютеризація та інформатизація, перехід на нові форми та засоби навчання. Фахівець повинен також оволодіти новітніми технологіями, вміти користуватися технічними засобами, наочними посібниками тощо [3].

Крім того, це актуалізує ідею спеціалізації на педагогічних факультетах в ЗВО, при інтенсивній інформатизації освітньої галузі зможе ефективно сприяти підготовці вихователів-професіоналів, здатних вирішити як основні завдання навчання та виховання, так й додаткові, пов'язані з технологічними, соціальними змінами в суспільстві.

Отже, сучасна вища педагогічна освіта націлена на підготовку вихователя нового типу, і важлива роль відводиться побудові системи цілей майбутньої діяльності вихователя.

Джерела

1. Колосова Н. М. Підготовка майбутніх вихователів до педагогічної підтримки дітей дошкільного віку: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Ялта, 2012. 19 с.
2. Підготовка вихователя до розвитку особистості дитини в дошкільному віці: монографія / за заг. ред. І. І. Загарницької. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 310 с.
3. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка. К.: Академвидав, 2006. 456 с